

O činnosti Hlavného bankého úradu

O Hlavnom bankom úrade:

- Hlavný banký úrad je rozpočtová organizácia organizačne začlenená do štruktúry *Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky*.
- Hlavný banký úrad plní úlohy hlavného dozoru orgánov štátnej banskej správy.
- Sídлом Hlavného bankého úradu je Banská Štiavnica.
- Na čele Hlavného bankého úradu je predseda, ktorého vymenúva a odvoláva minister hospodárstva Slovenskej republiky.
- Hlavnému bankému úradu sú podriadené obvodné banké úrady.
- Hlavný banký úrad zabezpečuje osobné a vecné potreby obvodných bankých úradov.
- Hlavný banký úrad riadi činnosť obvodných bankých úradov a rozhoduje o odvolaniach proti ich rozhodnutiam.
- Môže preniesť výkon hlavného dozoru u niektorých organizácií v obvode pôsobnosti jedného OBÚ na iný OBÚ, alebo poveriť obvodného bankého inšpektora jedného úradu plnením úloh hlavného dozoru na inom OBÚ.

Kompetencie, práva a povinnosti Hlavného bankého úradu:

Pri výkone hlavného dozoru Hlavný banký úrad:

- ukladá opatrenia na zabezpečenie racionálneho využívania ložísk nerastov a na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky a za tým účelom organizuje, riadi a vykonáva osobitné previerky,
- vykonáva previerky pracovísk, činností a technických zariadení a pritom zisťuje, ako OBÚ plnia povinnosti vyplývajúce pre ne zo zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banký zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „banký zákon“), zákona SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon SNR č. 51/1988 Zb.“), zákona č. 58/2014 o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii (ďalej len „zákon č. 58/2014 Z. z.“) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a predpisov vydaných na ich základe,
- dáva súhlas na zriadenie, prípadne nariaďuje zriadenie hlavných bankých záchranných staníc a obvodných bankých záchranných staníc, určuje ich sídla a vymedzuje ich pôsobnosť, schvaľuje ich služobné poriadky, určuje podmienky na ustanovenie do funkcií a preveruje odbornú spôsobilosť ich vedúcich zamestnancov a dozerá na stav, organizáciu a vybavenie hlavných a obvodných bankých záchranných staníc; môže tiež vzhľadom na povahu prác a ich rizikovosť a s prihliadnutím na miestne podmienky nariadiť, aby organizácia pri činnosti vykonávanej bankým spôsobom zabezpečila bankú záchrannú službu,
- v súvislosti s plnením úloh pri výkone hlavného dozoru vykonáva prehliadky objektov, zariadení a pracovísk a pritom kontroluje, ako sa plnia povinnosti vyplývajúce z bankého zákona, zákona SNR č. 51/1988 Zb., zákona č. 58/2014 Z. z. a predpisov vydaných na ich základe, ak upravujú ochranu a využívanie ložísk nerastov, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky, zabezpečenie chránených objektov a záujmov pred účinkami

banskej činnosti, pri výrobe, uskladňovaní a používaní výbušnín, výbušných predmetov a municie, ako aj iných všeobecne záväzných právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, bezpečnosti technických zariadení a pracovných podmienok vrátane predpisov o požiarnej ochrane v podzemí,

- nariaďuje odstrániť zistené závady a nedostatky,
- na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky je oprávnený nariadiť nevyhnutné opatrenia,
- pri zistení závad, ktoré zrejme a bezprostredne ohrozujú celospoločenský záujem, najmä bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, bezpečnosť prevádzky a technických zariadení, prípadne majetku a ktoré nemožno ihneď odstrániť, nariaďuje zastavenie prevádzky organizácie, alebo jej časti, prípadne technických zariadení, a to v nevyhnutnom rozsahu až do odstránenia závad,
- vedie súhrnnú evidenciu dobývacích priestorov a ich zmien,
- posudzuje odbornú spôsobilosť zamestnancov v rozsahu ustanovenom bankským zákonom, zákonom 51/1988 Zb. a predpismi vydanými na ich základe a vydáva týmto zamestnancom príslušné osvedčenia alebo oprávnenia na výkon funkcií, alebo im tieto osvedčenia alebo oprávnenia odníma,
- vydáva a odníma poverenie na výučbu strelmajstrov, technických vedúcich odstrelcov, odpaľovačov ohňostrojov, pyrotechnikov a predavačov pyrotechnických výrobkov, schvaľuje učebné texty na ich výučbu a vydáva skúšobné poriadky,
- eviduje oznámenia o preprave výbušnín,
- vedie evidenciu organizácií podľa § 33 ods. 6 zákona SNR č. 51/1988 Zb.,
- zabezpečuje medzinárodnú výmenu informácií s príslušnými orgánmi štátnej banskej správy členských štátov a Európskou komisiou,
- vypracúva každoročne súhrnnú záverečnú správu o činnosti HBÚ a OBÚ najneskôr k 30. aprílu nasledujúceho roka a túto verejne sprístupní a oznámi zverejnenie záverečnej správy Európskej komisii,
- oznamuje Európskej komisii diskriminačné konanie tretích krajín pri udeľovaní a používaní povolenia na vyhľadávanie, prieskum a ťažbu uhl'ovodíkov, ak ho o to organizácia požiada, alebo ak sa o diskriminácii dozvie,
- povoľuje používanie výbušniny alebo pomôcky, ak sa majú používať v podzemí,
- koná o sťažnosti proti postupu OBÚ v konaní o prevod dobývacieho priestoru na inú organizáciu podľa osobitného predpisu,
- rozhoduje v prípade pochybností, či ide o vybrané bankské zariadenie, ktoré nie je určeným výrobkom,
- povoľuje používať vybrané bankské zariadenie, ktoré nie je určeným výrobkom,
- určuje organizáciu alebo znalca na vyhotovovanie odborného posudku podľa § 8c ods. 6 písm. a) a b),
- nariaďuje overovaciu prevádzku vybraného bankského zariadenia, ktoré nie je určeným výrobkom,

- dáva predchádzajúci súhlas na zmenu na vybranom banskom zariadení, ktoré nie je určeným výrobkom, ktorá by mohla mať vplyv na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky,
- schvaľuje typy dopravníkových pásov a plastické hmoty na ich použitie v podzemí,
- vydáva oprávnenie na overovanie bezpečnosti vyhradených technických zariadení oprávneným právnickým osobám (tzv. OPO),
- je odvolacím správny orgánom vo veciach vyvlastňovania podľa § 41a tohto zákona,
- plní úlohy orgánu dohľadu podľa zákona č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pri činnostiach podľa zákona SNR č. 51/1988 Zb.

Podľa § 69 zákona č. 58/2014 Z. z. HBÚ plní úlohy hlavného dozoru orgánov štátnej správy vo veciach výbušnín, výbušných predmetov a munície a vykonáva hlavný dozor nad dodržiavaním tohto zákona a riadi činnosť obvodných banských úradov a rozhoduje o odvolaniach proti ich rozhodnutiam vo veciach výbušnín, výbušných predmetov a munície.

Pri výkone hlavného dozoru HBÚ ďalej:

- ukladá opatrenia vo veciach výbušnín, výbušných predmetov a munície a opatrenia na zaisťovanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky a na tento účel organizuje, riadi a vykonáva osobitné previerky,
- vykonáva previerky pracovísk, činností a technických zariadení a pritom zisťuje, ako obvodné banské úrady plnia povinnosti vyplývajúce pre nich z tohto zákona a príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov,
- overuje odbornú spôsobilosť osôb v rozsahu určeným týmto zákonom a vydáva im príslušné osvedčenia alebo oprávnenia a odoberá ich,
- vydáva a odoberá poverenia podľa tohto zákona,
- zabezpečuje medzinárodnú výmenu informácií s príslušnými orgánmi štátov, ktoré sú zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore a Európskou komisiou,
- povoľuje používanie výbušnín, výbušných predmetov alebo pomôcok na používanie výbušnín, ak sa majú používať v podzemí,
- vydáva oprávnenej osobe povolenie podľa § 41 písm. a),
- vydáva povolenie používať vybrané zariadenie a nariaďuje overovaciu prevádzku vybraného zariadenia,
- vedie evidenciu povolení a poverení vydaných podľa § 7, § 27 ods. 3, § 39 ods. 2 a § 41 písm. a) a evidenciu technických vedúcich odstrelcov, pyrotechnikov a odpaľovačov ohňostrojov podľa § 37 ods. 1,
- prideluje kód jednoznačnej identifikácie,
- ukladá pokuty podľa § 78,
- vydáva rozhodnutie o uznávaní dokladov o odbornej spôsobilosti vydaných ich držiteľom v štáte, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo vo Švajčiarskej konfederácii; pri vydávaní rozhodnutia posudzuje, či obsah vykonanej skúšky o odbornej spôsobilosti vykonanej v štáte jej držiteľa obsahovo zodpovedá skúške podľa tohto zákona,

- kontroluje oprávnenie alebo osvedčenie pri predaji pyrotechnických výrobkov.

Podľa § 23 zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov HBÚ:

- rozhoduje po prerokovaní s ministerstvom v prípade pochybnosti, či ide o ťažobný odpad, na ktorý sa vzťahuje tento zákon,
- rozhoduje o odvolaniach proti rozhodnutiam OBÚ vydaným podľa tohto zákona a
- je orgánom štátneho dozoru podľa § 26 tohto zákona.

Podľa zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon) HBÚ:

- je kontrolným orgánom podľa tohto zákona,
- zodpovedá za presadzovanie povinností ustanovených v osobitných predpisoch,
- spolupracuje s centrom, so Slovenskou obchodnou inšpekciou, s Úradom verejného zdravotníctva, so Slovenskou inšpekciou životného prostredia, s Národným inšpektorátom práce a s colnými orgánmi,
- je odvolacím orgánom vo veciach, v ktorých rozhodli v prvom stupni OBÚ,
- zasiela Ministerstvu hospodárstva SR súhrnnú správu o výsledkoch vykonaných kontrol, uložených nápravných opatreniach a pokutách do 20. októbra 2011 a ďalšie súhrnné správy zašle každých päť rokov od podania prvej správy.

Podľa § 20 ods. 3 zákona č. 258/2011 Z. z. o trvalom ukladaní oxidu uhličitého do geologického prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov HBÚ na úseku ukladania CO₂:

- rozhoduje o odvolaniach proti rozhodnutiam OBÚ vydaných podľa tohto zákona,
- predkladá Komisii žiadosť o stanovisko k žiadosti o vydanie povolenia na ukladanie,
- zasiela OBÚ stanovisko Komisie k žiadosti o vydanie povolenia na ukladanie,
- informuje Komisiu o splnení podmienky vydania povolenia na ukladanie,
- informuje Komisiu o rozhodnutí o povolení na ukladanie,
- zverejňuje na svojom webovom sídle zápisnicu o prehliadke,
- zasiela Komisii návrh rozhodnutia o prechode povinností na OBÚ,
- vydáva rozhodnutia o prechode povinností na OBÚ a oznamuje Komisii konečné rozhodnutie OBÚ; ak sa toto rozhodnutie odlišuje od stanoviska Komisie, tento rozdiel zdôvodní,
- prevádzkuje a sprístupňuje obsah informačného systému ukladania,
- spolupracuje v rámci cezhraničnej prepravy a cezhraničného úložného komplexu s príslušným orgánom členského štátu,
- každé tri roky od účinnosti tohto zákona predkladá Komisii súhrnnú správu o uplatňovaní tohto zákona,
- je orgánom štátneho dozoru.

Podľa § 3 ods. 6 NV SR č. 298/2012 Z. z. o systéme identifikácie a sledovanosti výbušnín na civilné použitie má HBÚ kompetencie na pridelovanie trojmiestneho číselného kódu pre každé miesto výroby výbušnín na Slovensku.